

Referat fra møde i Muslingeudvalget 24. august 2016

Dagsorden

1. Velkomst v/ NaturErhvervstyrelsen
2. Nye måltal for fugle i seks fuglebeskyttelsesområder v/Lars Dinesen, SVANA
3. Økosystemkomponent blåmuslinger – metoder og modeller v/DTU Aqua
4. Økosystemkomponenter ålegræs og makroalger - modeller, monitoring, nye metoder v/DTU Aqua
5. Nye projekter - DTU Aqua
6. Muslinge- og østersfiskeri: Drøftelse af notater (konsekvensvurderinger) for Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning
  - a) Gennemgang af notaterne (konsekvensvurderinger) v/ DTU Aqua
  - b) Vilkår for fiskeriet v/NaturErhvervstyrelsen
7. Arbejdet med implementering af muslingepolitikken
  - a) Køreplan for evaluering af Muslingepolitikken v/NaturErhvervstyrelsen
8. Drøftelse af havhaver (registrering) v/NaturErhvervstyrelsen
9. Regelforenkling
  - Status for arbejdet med regelforenkling v/NaturErhvervstyrelsen
  - Redskabsbegrænsning i østersbekendtgørelsen v/Danmarks Fiskeriforening PO
10. Orientering om verserende initiativer
  - Biogene Rev v/DTU Aqua
  - Det bioøkonomiske panels anbefalinger v/NaturErhvervstyrelsen
  - Status for søstjerneprojekt v/NaturErhvervstyrelsen
11. Eventuelt

Mødedeltagelse

Jens Kjerulf Petersen	DTU Aqua
Camille Saurel	DTU Aqua
Janne Dalby	NaturErhvervstyrelsen
Anja Boye	NaturErhvervstyrelsen
Søren Palle Jensen	NaturErhvervstyrelsen
Stig Prüssing	NaturErhvervstyrelsen
Henrik Lund	Danmarks Fiskeriforening PO
Bo Kjeldgaard	Centralforeningen for Limfjorden
Viggo Kjølhede	Foreningen Muslingerhvervet
Johs. Jensen	DSA
Henning Mørk Jørgensen	Danmarks Naturfredningsforening
Torben Wallach	Dansk Akvakultur
Torben Kronborg Pihl	Danske Regioner
Lars Dinesen	Styrelsen for Vand og Naturforvaltning
Lars Brinch Tygesen	Danmarks Sportsfiskerforbund
Søren Mattesen	Fiskeindustriens Arbejdsgiverforening

Referat

1. Velkomst v/ NaturErhvervstyrelsen

Anja Boye (fung. formand) bød velkommen til mødet.

Anja Boye oplyste, at formålet med dagens møde var at drøfte de fremsendte Notater om Løgstør Bredning, Lovns Bredning og Nissum Bredning.

Anja Boye bød velkommen til oplægsholdere fra SVANA (Lars Dinesen) og DTU Aqua (Camille Saurel og Jens Kjerulf)

Torben Wallach foreslog et punkt til dagsordenen under ”verserende initiativer” om projektet ’Baltic Blue Growth’.

Udvalget kunne godkende dagsordenen.

2. Nye måltal for fugle i seks fuglebeskyttelsesområder v/Lars Dinesen, SVANA

Lars Dinesen fortalte om det arbejde, der ligger til grund for de nye måltal i 6 fuglebeskyttelsesområder: Løgstør Bredning, Lovns Bredning, Nissum Bredning, Horsens Fjord og Endelave, Lillebælt og Vadehavet.

Der er 113 fuglebeskyttelses- og 261 habitatområder i Danmark. Ca. 17 % af havarealet er udpeget.

En basisanalyse ligger til grund for udpegningen af områderne. De udpegede Natura 2000 områder har et udpegningsgrundlag, som fx kan være muslingeædende dykænder, andre arter og habitater. For hvert udpeget naturbeskyttelsesområde, fastsættes mål for hvilken naturtilstand man ønsker for området.

Ved målfastsættelsen skal det sikres, at tilstanden og det samlede areal af de naturtyper og levesteder for arter, som det enkelte område er udpeget for, og som i basisanalysen er klassificeret i tilstandsklasse I eller II, er stabil eller i fremgang inden for dette område

Til beregningen af måltal for fugle er anvendt to metoder. I metode 1 tages et gennemsnit af de maksimale forekomster af arten i en 6 års periode. Der er 5 seksårsperioder med data fra 1980 til 2015. I metode 2 beregnes måltallet baseret på anden information end under metode 1.

Der tages højde for at der er en årstidsmæssig variation i antallet af fugle i et givent område, og dette udtrykkes i antal fugledage (antallet af fugle X antal dage fuglene opholder sig i området.).

Henrik Lund spurgte, hvordan det håndteres hvis en fugleart helt forsvinder fra et område?

Lars Dinesen svarede, at målfastsættelse og udpegningsgrundlag er en løbende proces, idet hver planperiode er 6 år. Hvis arten over en 12-årig periode ikke observeres kan man overveje at fjerne den fra udpegningsgrundlaget. Man skal undersøge om det er en forvaltningsproblematik eller andre årsager? fx klimaændringer.

Jens Kjerulf bemærkede, at mange muslinger er udtryk for eutrofiering, så mange fugle i et givent område kan også afspejle dårlig miljøtilstand.

3. Økosystemkomponent blåmuslinger – metoder og modeller v/DTU Aqua

Camille Saurel, senior forsker ved DTU Aqua præsenterede den nye model og bagvedliggende metoder, som DTU Aqua har arbejdet med i relation til bestandsvurderinger. Camille oplyste flg.:

Det er vigtigt med en god og præcis bestandsvurdering. DTU Aqua har derfor undersøgt, om man kan forbedre metoder til at bestandsvurdere. Dette arbejde er bl.a. finansieret af EHFF projekt i perioden 2014-2015.

Udfordringer i dataindsamling af muslingebestande i Limfjorden er lavt vand, meget hydrodynamiske områder, meget eutrofierede områder med lav visibilitet og iltsvind.

Ved den "gamle" metode tages prøver på udvalgte positioner og der interpoleres. DTU Aqua har undersøgt, hvordan man kan kombinere forskellige nye metoder til bestandsvurdering.

De nye metoder er kombinationer af "physical" og "remote sampling". Med 'side scan sonar' (SSS) og fotos kan muslingebede identificeres og man kan se, om bunden er dækket med muslinger, eller om der er pletter med sand.

Med video og SSS-metoden kan man se hvor tæt bestanden er. Ulempen ved SSS-metoden er at den kræver stille vejr, dækningsgraden er lille, og data tager tid at processere.

Den nye model giver et bud på usikkerheden ved bestandsvurderingen, og giver et mere præcist billede. I år var der ikke så stor forskel mellem de to vurderinger – til gengæld er usikkerheden ved bestandsopgørelsen kvantificeret.

Søren Mattesen spurgte, om der var forskel på omkostningerne ved den gamle og den nye model?

Jens Kjerulf Petersen oplyste at SSS-metoden er en dyrere metode, da der skal fortsat foretages fysiske prøver (ground truthing). På længere sigt vil SSS-metoden potentielt kunne bestandsvurdere større områder til 'samme pris' – hvilket i en situation hvor der er et ønske om bestandsvurderinger i flere områder, en nødvendighed.

Hvis man fx skal anvende Black Box data, skal man kende vægten af lasten pr. træk. Dette er ikke muligt for nuværende. Samtidig skal der indsamles data for områder med lavere tætheder, hvor fiskerne ikke driver fiskeri.

4. Økosystemkomponenter ålegræs og makroalger - modeller, monitoring, nye metoder v/DTU Aqua

DTU Aqua har brugt meget tid på kortlægning af ålegræs, som kan danne basis for beskyttelse, i stedet for generelle dybdegrænser.

Lovns bredning har mest ålegræs og størst potentiale for udbredelse.

Ålegræs går ikke voldsomt frem eller tilbage på et år, og DTU Aqua har undersøgt, om man kan modellere potentialet for udbredelse? DTU Aqua har derfor udviklet en GIS model med 9 parametre:

- Lys,
- bølgepåvirkning og strøm (exposure) (2x)
- sediment type
- Ilt
- ålegræsspredning,
- tilstedeværelse af makroalger, (2x)
- tilstedeværelse af sandorme.

Der arbejdes med 5 kategorier fra 'optimal' til 'very poor'.

I modelleringsarbejdet har det vist sig at parameteren "tilstedeværelse af blåmuslinger" har afgørende betydning, hvorfor denne nu indeholdes i modelleringsarbejdet.

Modellens mål er at forudsige udviklingen, og at man på den baggrund kan monitorere fx hvert 5 år. Modellen vil blive fintunet frem mod evalueringen af muslingepolitikken, som er planlagt til 2017.

5. Nye projekter - DTU Aqua

Jens Kjerulf præsenterede de nye projekter DTU Aqua har lanceret:

Forvaltningsgrundlag for fiskeri af muslinger i N2000 områderne Horsens Fjord og Lillebælt

- Formål:
  - kortlægge ålegræs og makroalger i Horsens Fjord og Lillebælt
  - udarbejde skabelon for konsekvensvurderinger i Horsens Fjord
  - udvikle ålegræs GIS model for de to Natura 2000 områder
  - teste om droner kan bruges til ålegræsovervågning
- Aktiviteter:
  - videotranssekter og sedimentprøver i de to områder
  - GIS modellering med input fra DHI
  - droneoverflyvning med forskellige type kameraer og forskellige typer efterfølgende billedanalyse
- Deltagere: DTU Aqua/DSC, DTU Space/Dronecentret

Udvikling af nye værktøjer til vurdering af miljøeffekter af fiskeri

Formål:

- dokumentere resuspension af sediment ved fiskeri og spredningen heraf (i relation til bl.a. bufferzoner)
- demonstrere positive effekter af fiskeri, herunder især flytning af muslinger fra iltsvindsområder
- vise betydningen af skrabning for ny rekruttering af yngel

Aktiviteter:

- etablere en hydrodynamisk-økologisk model til beskrivelse af sedimentspredning baseret på målinger af resuspension
- målinger og modellering af betydning af flytning af muslinger for udbredelse af iltsvind
- praktiske forsøg i Løgstør Bredning med betydning af skrabning for ny rekruttering

Deltagere: DTU Aqua/DSC, DCE/Århus Universitet, DMI, FME

Forvaltningsplan for udvikling af bæredygtige fiskerier efter muslinger og østers i Vadehavet

Formål:

- udvikle fiskeri i Vadehavet ved at satse på flere arter
- kortlægge bestandene af blåmuslinger, hjertemuslinger og stillehavsøsters i Natura 2000 området
- delvis kortlægning af knivmuslinger og hjertemuslinger udenfor Natura 2000 området
- teste miljøpåvirkning af forskellige fiskerimetoder
- teste om droner kan bruges til ålegræsovervågning

Aktiviteter:

- monitoring med suction dredger, skraber og droner
- International screening af effekter af fiskerimetoder
- udarbejdelse af forvaltningsplan

Deltagere: DTU Aqua/DSC, DTU Space/Dronecentret, Fiskeriselskabet Cadium, Sydvestjysk Fiskeriforening

6. Muslinge – og østersfiskeri: Drøftelse af notater (konsekvensvurderinger) for Lovns Bredning, Løgstør Bredning og Nissum Bredning

Janne Palomino Dalby oplyste:

NaturErhvervstyrelsen holdt møde med erhvervet om Limfjorden på DTU Aqua den 31. maj Løgstør og Lovns Bredninger. DFPO har indsendt fiskeplaner vedr. fiskeri efter blåmuslinger og søstjerner i Løgstør Bredning og fiskeri efter blåmuslinger i Lovns Bredning.

NaturErhvervstyrelsen havde herefter bedt DTU Aqua om at udarbejde notater i henhold til modellen for flerårige konsekvensvurderinger, hvor konsekvensvurderingerne for 2014/2015 udgør baseline for notaterne.

Notaterne var modtaget fra DTU Aqua og sendt til udvalget. Der havde været en mindre uoverensstemmelse i notatet vedr. Løgstør Bredning, og det blev derfor udsendt igen i ny version.

a) Gennemgang af notaterne (konsekvensvurderinger) v/ DTU Aqua

Lovns Bredning

DFPO havde ansøgt om en samlet kvote blåmuslinger til fangst og omplantning på 7.000 tons. Blåmuslingebestanden i Lovns Bredning på dybder over 3 meter er 90.000 tons.

Der er ikke søgt om fiskeri efter søstjerner i Lovns Bredning.

Den samlede kumulerede arealpåvirkningen er:

	Gendannelsesetid (år)	2012/13 (%)	2013/14 (%)	2014/15 (%)	2015/16 (%)	Kumuleret +2016/17
Blåmusling	3			0,2	1,1	8,0
Makroalger	>5	0,97	0,97	0,1	0,5	5,5
Bundfauna	2				1,1	7,8
Ålegræs	>20	0	0	0	0	0

DTU Aqua anbefaler:

- Et fiskeri på 7.000 t muslinger er bæredygtigt for bestanden.
- Et fiskeri på 7.000 t muslinger vil ikke påvirke fødegrundlaget for de muslingespisende fugle.
- Ved muslingefiskeri udenfor de 3 ålegræskasser, vil ålegræs ikke blive påvirket.
- Ved fiskeri vil makroalger blive påvirket i begrænset omfang.

Løgstør Bredning

Der er ansøgt om fiskeri af 30.000 tons blåmuslinger og 6.000 tons søstjerner. Bestanden af blåmuslinger i Løgstør Bredning på dybder over 3 meter er 177.000 tons.

Bestanden af Søstjerner er 15.300 og den samlede bestand af søstjerner i Limfjorden er på 38.400 ton.

Den samlede kumulerede arealpåvirkning er:

	Gendannelsesetid (år)	2012/13 (%)	2013/14 (%)	2014/15 (%)	2015/16 (%)	Kumuleret Ansøgt 30.000 t (%)	Kumuleret Sc 1 8.000 t (%)	Kumuleret Sc 2 7.000 t (%)	Kumuleret Sc 3 3.000 t (%)	Sø- stjerner (%)
Blåmusling	3			3,2	8,1	19,3	13,4	13,5	13,2	0
Makroalger	>5	0,5	1,0	2,4	6,0	15,8	11,4	11,5	11,3	3
Bundfauna	2-4		1,3	3,2	8,1	20,6	14,7	14,8	14,5	0
Ålegræs	>20	0	0	0	0	0	0	0	0	0

DTU Aqua anbefaler

- DTU Aqua anbefaler en kvote på 8.000 t, såfremt der fiskes på de tætteste bestande.
Den ansøgte kvote på 30.000 t er bæredygtig for muslingebestanden, men vil betyde overskridelse af 15% arealpåvirkning.
- Et fiskeri på 6.000 t søstjerner vil ikke påvirke søstjernebestanden i Limfjorden negativt.
- Max. 3% arealpåvirkningen ved søstjernefiskeri, opgøres via BB-data.
- Fiskeri på vanddybder >5 m og udenfor ålegræskasserne vil sikre, at ålegræs ikke bliver påvirket.
- Ved fiskeri på vanddybder >5 m vil makroalger blive påvirket i begrænset omfang.

Anja Boye oplyste, at i Løgstør Bredning har arealpåvirkningen i 2015/2016 sæsonen været højere end forudset i notatet for 2015/2016. Dette skyldes overvejende, at de bestande, som der er blevet fisket på, har haft en lavere biomasse/kvm, end der var regnet med i notatet.

Bo Kjeldgaard oplyste, at Centralforeningen (CF) har udarbejdet et forslag til en plan, som skal sikre, at arealpåvirkningen ikke bliver for stor. Det vil ske ved at begrænse fiskeriet til udpegede fiskekasser med tætte bestande. Kasserne udpeges af CF. Der foreslås gennemført et stop januar, hvor planen evalueres.

Anja Boye bemærkede, at det er en helt særlig situation vi står i og takkede Centralforeningen for konstruktiv input.

Søren Palle Jensen oplyste, at i Løgstør Bredning vil der blive en lav kvote og fiskeriet blive fulgt tæt med flere pitstops.

Udvalget bakkede op om Centralforeningens forslag.

Henning Mørk Jørgensen betonedede, at de 15 % arealpåvirkning ikke måtte overskrides. Man kunne også fiske i andre områder af Limfjorden.

Udvalget konkluderede at arealpåvirkningen ikke må overskride 15 pct., hvilket CF's netop har til hensigt at sikre.

b) Vilkår for fiskeriet i Løgstør og Lovns Bredninger

Søren Palle Jensen oplyste at der vil blive stillet følgende vilkår for fiskeriet i Lovns Bredning: Der forventes at kvoten bliver på 7000 tons, Der bliver 3 ålegræskasser, som i Konsekvensvurderingen.

Der var en drøftelse i Udvalget af, om fiskeriet kan tillades ind til 2 meter dybdekurven. NaturErhvervstyrelsen ville overveje dette efter rådgivning om evt. påvirkning af de muslingespisende fugle.

Henrik Lund bemærkede, at der er tæt bestand af muslinger i den nordlige ende (ved ålegræskasse Å1). Kassen er tegnet med en lige streg og bufferzonen er derfor visse steder bredere end 300 meter. DFPO foreslog derfor en faktisk 300 meter bufferzoner, som følger ålegræssets udbredelse i Å1.

Anja Boye bemærkede, at NaturErhvervstyrelsen ville se på muligheden for en mere detaljeret kasse.

Søren Palle Jensen oplyste som nævnt, at i Løgstør Bredning vil der blive en lav kvote og fiskeriet blive fulgt tæt med flere pitstops.

Henrik Lund spurgte, om der igen i år vil blive udlagt en 6 meter dybdekurve ved Livø, når der kun er ålegræs i en mindre kasse.

DTU Aqua oplyste, at de umiddelbart godt kunne anbefale 5 meter.

NaturErhvervstyrelsen ville undersøge nærmere, om fiskeri indtil 5 meter kurven kunne tillades. Der var i mange år forvaltet ud fra en 6 meter kurve, og styrelsen skulle undersøge, om der var andre hensyn at tage.

DFPO har efter udvalgsrådet oplyst, at man ønsker opstart for fiskeriet den 3. oktober.

Nissum Bredning

Janne Palomino Dalby oplyste, at NaturErhvervstyrelsen holdt møde om østersfiskeriet i Nissum Bredning den 17. juni med deltagelse af DTU Aqua og østerserhvervet. Der var modtaget fiskeplan fra Limfjordsfiskernes Østersforening (ønske om kvote på 200 tons) og fra DFPO (ønske om kvote på 175 tons). NaturErhvervstyrelsen har anmodet DTU Aqua om at udarbejde notat i henhold til de flerårige konsekvensvurderinger. Notatet er modtaget rettidigt og er sendt til udvalget.

- DTU Aqua foreslår en kvote på 130 tons østers i bredningen.
- Bestanden af østers er 1.500 tons i Nissum Bredning og 270 tons udenfor.
- Der er ikke plads til et fiskeri efter østers uden for Nissum Bredning.

Søstjerner

Bestanden af søstjerner i Løgstør Bredning er relativt høj og udgør ca. 10 % af den samlede bestand i Limfjorden.

DTU Aqua foreslår, at kvoten sættes til 2.000 tons eller max 3 % arealpåvirkning.

Den kumulerede arealpåvirkning af fiskeriet vil være:

	Gendannelses- tid (år)	2012/13 (%)	2013/14 (%)	2014/15 (%)	2015/16 (%)	Kumuleret + 2016/17 Ansøgt 175/200 t (%)	Kumuleret + 2016/17 Anbefalet 130 t (%)	Søstjerne- fiskeri 2.000 t (%)
Makroalger	>5	0	0	1,7	3,1	8,7 / 9,3	7,7	Max 3
Bundfauna	4	0	0	2,9	5,4	14,9 / 15,9	13,2	0
Ålegræs*	>20	0	0	0	0	0	0	0

Areal påvirkningen er lidt større end forventet. DTU Aqua anbefaler derfor en laver kvote end ansøgt, idet der er anlagt en forsigtighedsbetragtning.

Jens Kjerulf bemærkede, at DTU Aqua ser mange gigas fx ved kysten langs Saltum. Ved Glyngøre er der også en meget voldsom fremgang.

Anja Boye spurgte hvor alvorlig truslen er fra Gigas (stillehavsøsters) i forhold til muslinge- og den lokale østersbestand samt økosystemet som hele.

Jens Kjerulf oplyste, at det ved man ikke og det vil kræve midler at undersøge. Der er dog landet gigas fra område 34 i muslingefiskeriet.

Erfaring fra andre lande viser, at man kan fjerne/reducere i et samarbejde mellem erhvervet og civilsamfundet. Fx dykkeklubber.

Anja Boye oplyste, at NaturErhvervstyrelsen som erhvervsstyrelse ser alvorligt på denne potentielle trussel mod fiskeriet.

Søren Mattesen oplyste at stillehavsøsters er svære at anvende kommercielt, idet de er meget uensartede. Søren bekræftede at der landes stillehavsøsters i muslingefiskeriet og især fra område 34.

Torben Kronborg oplyste, at regionen gerne vil overveje at bidrage til at bekæmpe gigas i et erhvervsøkonomisk og erhvervsudviklingsmæssigt perspektiv – og i kommende arbejde herom”

Jens Kjerulf bemærkede, at vi først skal identificere hvor det er slemt-”hot spots”.

Henning Mørk foreslog, at man samlede erfaringer fra udlandet? Kan det hjælpe at fjerne gigas? Kan man lave et særligt projekt?

Jens Kjerulf bemærkede, at det er et problem, at de vokser sammen og bliver monokultur.

På næste møde vil NaturErhvervstyrelsen give en status for viden om udbredelsen af gigas i Limfjorden.

Vilkår for østersfiskeri i Nissum Bredning

Søren Palle Jensen oplyste, at følgende vilkår vil gælde for fiskeriet:

NaturErhvervstyrelsen vil sætte en kvote på 130 tons. Der bliver to ålegræskasser og dybdegrænse på 5 meter.

NaturErhvervstyrelsen vil ikke foreslå, at undermålere udlægges i ”kasse”. Vi skal have undersøgt hvordan det går med de udlagte østers i ”Viggos Kasse”. FME og DTU Aqua undersøger.

Der ønskes opstart af fiskeriet efter østers i uge 41.

- Status for søstjerneprojekt v/NaturErhvervstyrelsen

Anja Boye oplyste, at Fødevarestyrelsen havde givet følgende orientering om søstjerner.

- Legaliseringen af brug af søstjerner til fiskemelsproduktion og efterfølgende fodring af svin med produktet kræver ændring af bilagene til Biproduktforordningen og TSE-forordningen ("Kogalskabsforordningen") samt fodermiddellisten.
- Det basale problem er, at der skal gennemføres en ændring af definitionen af fiskemel, som er fælles i de to forordninger. Justeringen af fodermiddellisten er på plads.
- Det afstedkom imidlertid, at den faglige diskussion i arbejdsgrupperne, der diskuterede lovforslagene, blev kortsluttet af en diskussion om, hvorvidt fiskeriet af søstjerner var miljømæssigt bæredygtigt.
- Fødevarestyrelsen har deltaget i diverse møder og forsøgt at holde diskussionerne på sporet, men drøftelsen i arbejdsgruppen resulterede i, at Kommissionen valgte at sende forslaget om brug af søstjerner til fiskemel til høring i DG ENVI. DG ENVI ønskede en begrænsning i anvendelsesområdet således, at fiskeri efter søstjerner ikke gives frit, men at det kun må ske, hvor de udgør en risiko for muslingefiskeriet.
- Status på ændringsforslagene er, at Kommissionen har lovet at forsøge at have et forslag færdigt, der kan præsenteres på mødet i den Stående Komite for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCOPAFF) medio september 2016. Da gruppen har været præsenteret for problemstillingen tidligere, vil man forsøge at få forslaget stemt igennem på dette møde. EU Parlamentet har herefter 3 måneders indsigelsesret, før forslaget formelt er godkendt. Det vil sige, at hvis alt går vel kan forslaget være vedtaget omkring nytår.
- Det betyder, at produktionen af fiskemel fra søstjerne bliver tilladt fra januar 2017. Hermed kan fiskeriet efter søstjerne vil kunne indledes ved sæsonens start i december-januar og det vil være lovligt få dem forarbejdet på en fiskemelsfabrik.
- Derimod er justeringen af TSE forordningen, der skal sikre det lovgivningsmæssige grundlag for at fodre med melet, blevet yderligere forsinket og vil nok først blive vedtaget i Komiteprocedure (SCOPAFF) mod slutningen af 2016 eller begyndelsen af 2017, og herefter kommer så Parlamentets 3 måneders indsigelsesperiode. Det betyder, at fodring med søstjernemelet først forventes tilladt i løbet af foråret 2017.
- Forsinkelsen af TSE ændringsforslaget skyldes, at forslaget vedrørende inkludering af søstjerner i definitionen af akvatiske organismer var en del af en større pakke af ændringer, som landene ikke mente at have haft tid nok til at se på, da det blev præsenteret på

SCOPAFF møde i begyndelsen af juni. Det blev derfor sendt tilbage til arbejdsgruppen, der mødes i oktober-november. Fødevarestyrelsen har forsøgt at få en del af ændringsforslaget, der angår søstjerner ud af pakken, men det ville ifølge Kommissionen forårsage yderligere forsinkelse.

7. Arbejdet med implementering af muslingepolitikken

a) Køreplan for evaluering af Muslingepolitikken v/NaturErhvervstyrelsen

Anja Boye præsenterede en overordnet plan for evaluering af muslingepolitikken:

I muslingepolitikken er der indskrevet en række evalueringer:

- Efter 2013/2014 sæsonen: Evaluering af målsætninger og forvaltningsprincipper med udgangspunkt i erfaringer indsamlet og Kommissionens afgørelse ift. traktatkrænkelssagen
- I 2014 bør niveauerne for acceptabel arealpåvirkning evalueres
- I 2017 gennemføres:
  - evaluering af opnåelse af principper og målsætninger for skrab til og med 2016, herunder niveauet for acceptabel arealpåvirkning
  - analyse og evaluering af fremdriften ift. linedyrkning og kulturbankeproduktion
  - Vurdering af, om der er behov for tilpasninger af muslingepolitikken fremover. Erfaringer fra andre lande skal indgå i vurderingen.

Torben Kronborg bemærkede, at man bør inddrage en erhvervs- og socioøkonomisk vinkel for at gøre forvaltningen bedre. Bekæmpelsen af gigas er et godt eksempel på værdioptimering”

Henning Mørk bemærkede, at kulturbanker godt på vej. Hvad er erfaringerne og hvor mange banker er udlagt?

På næste møde i udvalget vil indgå erfaringsopsamling vedr. kulturbanker.

Henning Mørk spurgte til status for biogene rev.

Anja Boye oplyste, at arbejdet med definitionen af biogene rev pågår i Svana.

Henning Mørk bemærkede, at en arealpåvirkningsnedgang fra 15 til 13 % er ikke vurderet.

Anja Boye oplyste kort om baggrunden for Muslingepolitikken og den indskrevne model, som bl.a. foreslår en nedskrivning over tid fra 15 til 13 pct. Denne nedskrivning skal ses i sammenhæng med traktatkrænkelssagen mod Danmark. Med vedtagelsen af Muslingepolitikken lukkede Kommissionen sagen og har godkendt en arealpåvirkning på 15 %. Som oplyst på Udvalgsrådet i februar 2016 – vil en evaluering af niveauet derfor først ske i 2017.

Lars Brinch Tygesen opfordrede til, at der også ses på hvor linebrug er hensigtsmæssige at placere? Hvad er skillelinjen mellem linemuslinger og virkemidler?

Anja Boye bemærkede, at den kommende evaluering af Muslingepolitikken ikke vil medtage muslinger som virkemidler.

Udvalget blev opfordret til at give input til evalueringen inden udgangen af september.

8. Drøftelse af havhaver (registrering) v/NaturErhvervstyrelsen

Janne Palomino Dalby og Stig Prüssing oplyste, at havhaver har været drøftet i forbindelse med det arbejde der pt foregår i Miljø- og Fødevareministeriet om regelforenkling. Her er der bl.a. set på bekendtgørelsen om opdræt i vandsøjlen.

NaturErhvervstyrelsen foreslår, at bekendtgørelsen tilpasses, så der tages højde for, at i en situation, hvor rekreativt opdræt er i vækst, og der er proportionalitet mellem de krav der er til en placeringstilladelse og at der er tale om ofte meget små anlæg. Som reglerne er nu skal alle ansøgninger om placering, sendes i høring hos flere parter.

NaturErhvervstyrelsen har i den seneste tid modtaget ansøgninger om 'havhaver', der spænder fra enkeltpersoner som vil opsætte en kort line til opsamling af muslingelarver til privat konsum, til større anlæg i havne, som drives på foreningsbasis, eller hvor kommunen udlejer pladser, og som kan have formidlingsmæssige formål, men hvor der også er ønske om på sigt at muslinger benyttes til konsum og evt. afsætning til lokale restauratører. NAER har også fået en henvendelse hvor der høres til muligheden for at kombinere opdræt i havn (formidling) med opdræt uden for havnen (til konsum).

NAER har drøftet spørgsmålet med Fødevarestyrelsen, som overordnet har den holdning, at rekreativt opdræt (små hobbybrug) er en privat sag, som styrelsen ikke vil regulere, og derfor ikke stille krav om åbningsprøver eller lign.

NaturErhvervstyrelsen oplyste at det skal sikres at havhaver er ikke til dyrkning af invasive eller ikke hjemmehørende arter.

NaturErhvervstyrelsen vil gerne bede om udvalgets overvejelser vedr. havhaver.

Der udsendes spørgsmål til udvalget vedr. havhaver med det endelige referat.

Udvalget fremførte på mødet deres umiddelbare bemærkninger og synspunkter:

- Krav om at der ikke må ske videresalg
- Krav om prøvetagning, da branchen kan lide stor skade hvis folk bliver syge

- Evt. udpegning af egnede områder
- Harmoni mellem størrelse af havhaver og at der er tale om hobby brug

9. Regelforenkling - Status for arbejdet med regelforenkling v/NaturErhvervstyrelsen

Janne Palomino Dalby oplyste, at arbejdet med regelforenkling foregår i en nedsat arbejdsgruppe med deltagelse af NAER og fiskerierhvervet.

I forhold til muslinge- og østersbekendtgørelsen har NaturErhvervstyrelsen gennemgået disse forordninger for mulige regelforenklinger.

Gennemgangen viste en række overlap mellem de to bekendtgørelser. Derfor vil de to bekendtgørelser blive sammenskrevet. Det er planen at den nye samlede bekendtgørelse vil træde i kraft den 1. januar 2017.

- Redskabsbegrænsning i østersbekendtgørelsen v/Danmarks Fiskeriforening PO

Janne Palomino Dalby oplyste, at DFPO i arbejdet med regelforenkling har fremført et ønske vedr. antallet af redskaber i østersfiskeriet. DFPO ønsker at antallet af redskaber i østersfiskeriet skal være frit. I den nuværende bekendtgørelse er der et loft over antallet af østersskrabere på to

Henrik Lund oplyste, at der er kommet større og mere bæredygtige fartøjer. De kan fiske mere effektivt og gå sammen flere fiskere. De mener, de kan få en mindre arealpåvirkning, da de fiskere som vil drive fiskeriet har bedre kendskab til områder og dermed mere målrettet kan skyde sig ind på, hvor østerstæthed er størst.

Henning Mørk spurgte, hvor mange østerslicenser der er?

Søren Palle Jensen oplyste at der er 103 licenser i østerfiskeriet. Man må have 2 andele pr fartøj. Nogen har to, andre ikke. Man må råde over 4 hvis man ejer to fartøjer. Når man fisker i puljer må et fartøj fiske for de andre. Sidste sæson var der 63 fartøjer med østerslicens.

Regulering for østers er således, at man fiskeri 14 dages perioder. Der er 4 perioder og man må ikke fiske forud. Det, man ikke når at fiske i den første periode, må man gerne akkumulere og fiske i efterfølgende perioder.

10. Orientering om verserende initiativer

- **Biogene Rev**

Anja Boye bemærkede at punktet allerede er drøftet og at der på udvalgsmødet i februar 2017 vil være en præsentation og drøftelse af biogene rev.

- Det bioøkonomiske panels anbefalinger v/NaturErhvervstyrelsen

Janne Palomino Dalby gennemgik anbefalingerne. De fleste af anbefalingerne vedrører muslinger.

Panelet anbefaler:

1. at staten udpeger egnede områder til forskellige former for opdræt af muslinger og tang.
2. at der fortsat sker F&U-indsatser i samarbejde mellem erhverv og vidensinstitutioner ift. optimering og effektivisering af bæredygtigt muslingeopdræt og tangdyrkning.
3. at der sker F&U-indsats ift. at identificere og afdække muligheder for integrerede bioraffineringsanlæg.
4. at der igangsættes indsatser for at fremme produktudvikling samt markedsmodning af produkter baseret på muslinger, tang og restbiomasse fra fiskeindustrien.
5. at der udarbejdes en grundig vidensyntese omkring værdikæder baseret på blå biomasse.
6. at der i samarbejde mellem erhverv og vidensinstitutioner udvikles forarbejdningsmetoder, der kan resultere i forskellige muslingeprodukter.
7. at der igangsættes forskningsprojekter samt sikres en målretning og koordinering af F&U-indsatsen for så vidt angår tangdyrkning indenfor Rigsfællesskabet.

MFVM støtter via Fiskeriudviklingsprogrammet (EHFF) og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram en række projekter, der udvikler brugen af den blå biomasse til konsum og foder.

Torben Kronborg spurgte, hvordan bliver anbefalingerne fulgt op.

Anja Boye oplyste, at NAER havde screenet, hvad der allerede findes af initiativer som støtter op om anbefalingerne. På næste udvalgsmøde orienteres om, hvor langt man er. Det er også vigtigt med virkemiddeldiskussionen.

Lars Brinch Tygesen bemærkede at de cases, som var vedlagt udgjorde et skønmaleri. Fx var vandremuslingens indtog i Gudenåen beskrevet som positiv. Fiaskoer var fremhævet som en succes.

- Interreg projekt Baltic Blue Growth:

Torben Wallach oplyste, at Baltic Blue Growth er et Interreg projekt, som undersøger, hvordan man kan bekæmpe eutrofiering med muslingeopdræt.

Projektet ser også på den udfordring det er, at kompensationsmuligheder ofte bliver et affaldsproblem.

Man kan læse mere om projektet her:

<http://www.submariner-network.eu/index.php/projects/balticbluegrowth>

Torben Wallach vil løbende orientere udvalget om projektet.

11. Eventuelt (Anja/Janne)

Janne Palomino Dalby oplyste om status for vækstplan for akvakultur:

- Den 1. juli 2016 kom vækstplanen for akvakultur, ”Dansk Akvakultur i Vækst” som opfølgning på Fødevarer og landbrugspakken fra december 2015.
- I vækstplanen er bl.a. aftalt initiativer, der sætter skub i udviklingen af dambrugssektoren, så den går fra mange små og lavteknologiske anlæg til færre, men større og mere moderne, miljøvenlige anlæg. Derudover gennemføres en regelforenkling i dambrugsbekendtgørelsen, så mindre dambrug, der i dag mangler en miljøgodkendelse, kan få en godkendelse.
- Udbuddet vedr. lokaliteter til nye havbrug i Kattegat er sendt i åbent udbud i juli. (Link til udbudssiden: <http://naturerhverv.dk/om-os/udbud/#c44063>.)
- Der vil også blive set på muligheden for at anvende kompensationsopdræt sammen med havbrug.
- Der er frist for bud den 31. august og arbejdet vil løbe hen over efteråret og den endelige udpegning forventes at ske inden årets udgang.
- Der udsendes link til vækstplanen ”Dansk akvakultur i vækst” sammen med referatet.

Link: [Dansk Akvakultur i vækst](#)